

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 68.

Sreda 24. avgusta 1927.

Leto II.

Demoralizatorjem politične javnosti.

Ljubljana, 21. avg. 1927.

V vsakem volilnem boju, odkar postaja socialistično delavstvo politično nekoliko močnejše, prihajajo meščanske stranke z najrazličnejšimi metodami boja na dan, hotoč zavesti delavstvo in napraviti zmedo med njim. Zahrbtno najemajo ljudi, ki trosijo nespornost v delavskih vrstah. Tak način boja je grd, je nemoralen, ker se vedoma opira na lažnjive premise in koncepcije. To dokazuje pa tudi, da meščanstvo pri nas bistva politike ne jemlje kot resen problem, ampak le kot sredstvo za oslparjenje delavskih volilcev za glasove.

Omenili smo že zadnjič, da je klerikalna stranka uganjala ob brutalnem umoru s. Fakina v Trbovljah velikansko demagogijo s tem, da je zverinski umor izrabila proti demokratu politično, ko je pa šlo za izboljšanje socialnih razmer rudarjev in njih svojcev, je klerikalna stranka umolknila prav tako kot demokrati. — »Slovenec« od nedelje zopet na isti način pogreva zločin, ki se je takrat zgodil v Trbovljah, toda molči kljub temu, da smo ga pozvali, naj vendar rajši pove, kaj je dejansko storil za tisoče živih rudarjev in njih svojcev, in sicer takrat, ko so sedeli njih predstavniki v obsevu z demokratičnimi predstavniki v upravnem odboru rudarske industrije. Vedeči smo hoteli, kaj so storili navedeni predstavniki in njih stranke za rudarje v dolgotrajni nezgodni bedi? Toda odgovora ni, dejanja ni, ker jim je ljubše, da narod umira, kakor da bi zahtevali, da bogati tuji kapitalizem odstopi nekaj svojega velikega dobička izmučenim rudarjem.

Oglejmo si volilno borbo še dalje. Nedeljski »Slovenec« prinaša dopis »starega socialista«, v katerem pogreva tiste laži, ki jih citamo vsak dan v meščanskem časopisu in pa v Bernotovem in Gustinčičevem.

Predvsem pribijemo dejstvo, da zaveden socialist takega dopisa ni poslal »Slovencu«. Ne more biti tak človek prepričan socialist.

Najbolj nas pa zanima v tem dopisu zopet trditve, da socialistična stranka podpira in sodeluje s samostojnimi demokrati ter stara laž, da so socialisti snovali napredni blok itd. Na to moramo seveda še enkrat odgovoriti.

Socialistična stranka je stranka s svojim razrednim programom delovnega ljudstva. Načelo razrednega boja je, da vodi stranka svojo samostojno socialnopolitično razredno borbo proti politiki kapitalizma sploh. Zaradi tega bi bila politika Socialistične stranke, ki bi podprla ali utrjevala moč klerikalne, demokratske ali pa katerekoli druge me-

ščanske politične stranke v jedru pogrešana.

Iz teh političnih razlogov Socialistična stranka kot razredna proletarska stranka ne more podpirati napredka meščanskih strank ne s svojim zadržanjem ali celo s svojim sodelovanjem.

To je načelo in po tem načelu se naša stranka tudi ravna.

Slovenski klerikalizem to prav dobro ve, vendar pa hoče omenjene laži fruktificirati tudi v sedanji volilni borbi. Menimo pa, da tem lažem tudi najbolj zatelebani pristaš klerikalizma ne more več verovati, ker so že smešne.

Omenjeni »dopis« »Slovenca« trdi dalje, da je treba v političnem boju uničiti najprej najnevarnejšega, oziroma najmočnejšega političnega sovražnika. Če »Slovenec« iskreno misli tako, kakor je napisal, potem je pač uničenje političnega klerikalizma v prvi vrsti potrebno, ker ravno klerikalizem je pri nas najmočnejši in najbolj škodljiv ter se je prodal sedaj še z dušo in telesom obstoječemu vladnemu režimu. S stališča socialistične stranke pa je seveda potreben boj proti meščanskemu kapitalizmu na celi črti. Kakšni tepeji bi bili socialisti, če bi enkrat podpirali klerikalizem, enkrat pa demokrate! Če bi podpirali eno teh kapitalističnih strank zato, da se te med seboj uspešneje uničujejo, bi s tem dosegli samo to, da bi najprej pomagali uničevati eno meščansko stranko in ko bi bila ta dovolj oslabiljena, bi se pa zopet zvezali s slabjšo in pobijali tisto, ki je postala močnejša. Ali ne bi bilo to smešno. Če bi hoteli delati tako, potem bi nikdar ne napredovali in se ojačili v svojem razrednem boju, ampak bi bili ostali le orodje buržuazije. Te sramote, take neumne politike pa socialistična stranka ne bo vodila, dokler bo razredno socialistična. »Slovenec« »dopisnik« je torej jako plitev politik in nezaveden, če misli, da bo delavstvo sledilo takim blaževim žegnem in modrostim.

Boj socialističnega delavstva gre ravno za tem, da napravi razredno, ločilno črto med buržuazijo in nje hlapci ter socialistično prepojenim delovnim ljudstvom, ker je to predpogoj razrednega boja. Socialistično naziranje in interesi delovnega razreda v človeški družbi so impulzivna podlaga razrednemu boju in je zato potrebna popolna emancipacija od vseh tujih meščanskih vplivov na razredni boj.

To si naj zapomnijo vsi oni, ki mislijo, da se jim posreči zavreti prodiranje socializma z nelepimi manevri.

Antony Golob

Občinske volitve v Ljubljani, 2. oktobra 1927.

Po štirih letih komisarijata na ljubljanskem magistratu je končno določen dan občinskih volitev v Ljubljani na dan 2. oktobra t. l. Zakonito zajamčene avtonomne pravice mestne občine so bile v zadnjih letih na najgrši način kratene in prav mnogo partizanskih stvari se je izvršilo v tej dobi, in sicer tudi

takih, ki so občino in občinarje občutno oškodovale. Ne bomo danes govorili o teh stvareh, ker bo še prilika. Ozreti se pa moramo na dejstvo, da se že sedaj tepo klerikalci in demokrati, kdo bo gospodaril v novem občinskem svetu, čeprav niti še ne vemo, ali se bodo te volitve izvršile ali ne. Socialistična stranka

pa mora ob tej priliki prav posebno poudariti, da je prav naša stranka dala, ko je bil župan še pokojni sodr. dr. Perič, iniciativo in izdelala načrte za razne mestne naprave, kopaljšča, socialno-politični odsek (ki ga je demokratični sosvet demontiral), službene rede itd. V pogledu stanovanjske akcije ima zasluge le še sedanji vladni komisar g. A. Menčinger, ki je započeto stanovanjsko akcijo po naših predlogih nesebično nadaljeval. Govorili pa bomo še tudi o tem, kakšne težave so delali demokrati, kako so zvišali užitnino in kako so očitali pokojnemu sodrugu dr. Periču grehe, ki jih imajo sami na vesti. Ljubljana ima zopet volilni red s čistim proporcem. Zaradi tega je jasno, da bodo šle v volilno borbo vse stranke samostojno. Socialistična stranka in »Zedinjenje« bosta tudi pri teh volitvah nastopili skupno ter razvili potrebno agitacijo, da priveda v občinskem svetu do primer-

nega vpliva. Sodrugi, pripravite se tudi na te volitve. Poznan Vam je lepi socialpolitični občinski program bivšega kluba ljubljanske krajevene organizacije, zato Vam bo tem lažje delati na to, da Socialistična stranka in »Zedinjenje« dobita zadostno zastopstvo v novem občinskem svetu. Naša naloga ne more in ne sme biti, da bi kakorkoli podprli klerikalce ali demokrate, ker s tem izgubimo sami vpliv v občini. Močno zastopstvo bomo imeli v občini le takrat, če bomo sami poslali sposobne sodruge v občinski svet in čim več jih bo, tem več bodo imeli vpliva pri reševanju občinskih zadev. Položaj v Ljubljani je tak, da občinski svet brez socialistov ne bo imel absolutne večine, če bodo volilci storili svojo dolžnost. Sodrugi, volilci, če bi volitve izpadle drugače, bi volilci s tem dokumentirali ali svojo nezavednost ali pa svojo hlapčevsko naravo. To, sodrugi, se pa ne sme zgoditi!

Volitve v zagrebško delavsko zbornico.

V Zagrebu, sredi julija 1927.

Volitve v tuk. Delavsko zbornico, ki bi se imele vršiti letos 25. septembra, so povzročile v komunističnih listih precej vika in krika. Deloma so prešle te polemike tudi v slovensko časopisje, zato sem se namenil napisati za »Del. Politiko« članek, ki naj cenj. čitateljem temeljito razjasni te dogodke. Pripominjam, da so mi dali zagrebški sodrugi vse potrebne podatke in mi omogočili upogled v oficijelne dokumente, ki se tičejo te zadeve.

Pa začnimo pri začetku spora: Komunistično časopisje je obdoližilo upravo stare Del. zbornice, da ni hotela registrirati njihovih organizacij in da jim je s tem onemogočila postaviti svojo kandidatsko listo.

Iz tozadevne korespondence, ki se je vršila med temi organizacijami in med upravo zbornice, sem se pa prepričal:

1. Nekatero organizacijo, n. pr. Savez šivačev (krojaška organizacija), so bile brez vsakega pridržka registrirane.

2. Nekatero organizacijo so vložile zahtevo po registraciji, a niso priložile k vlogi pravil (statuta), kar je samo po sebi razumljivo, da bi morale storiti. Konstatiram pa, da njihova registracija ni bila odklonjena, pač sem razvidel iz kopije dopisa, ki jim je bil poslan, da se je od njih zahtevalo, naj pravila naknadno pošljejo.

3. Odklonjena je bila samo ena organizacija in to »Savez radnika metalne industrije i obrta«, ki ima svoj sedež v Beogradu. Odklonjena je bila zato, ker po njenih lastnih podatkih ni imela na teritoriju zagrebške zbornice niti ene podružnice. (Kovinarske delavce, v kolikor jih imajo komunisti organizirane, so priključili železničarjem.)

Iz teh konstatacij, ki jih zagrebška Del. zbornica lahko vsak čas s oficijelnimi dokumenti podpre, je razvidno, da so sodrugi, ki so sedeli v upravi stare Del. zbornice, povsem pošteno in korektno postopali. Nasprotno je pa resnica, da je komunistično časopisje prav otroško neumno lagalo in to iz vzrokov, ki jih bom kasneje pojasnil. (Ljubljanska »Enotnost« je hotela ta »greh« pred vsem

meni naprtiti. Seveda je to še dvakrat neumnost laž, ker so se ti dogodki vršili tri mesece pred razpisom zborničnih volitev, to je januarja in februarja, torej v času, ko sem jaz v Sloveniji prav pridno agitiral za skupno listo v oblastne skupščine in ko nisem še niti slutil, da bom kedaj tudi po zagrebških pisarnah trgal svoje hlače.)

Drugi njihov očitok je pa, da so naši sodrugi zakrivil, da železničarji in rudarji za volitve v zbornico niso imeli volilne pravice. Iz korespondence, ki se je vršila med Glavnim volilnim odborom in med rudarskimi bratovskimi skladnicami in železničarsko bolniško blagajno, je pa razvidno, da je Glavni volilni odbor opetovano pozval omenjene, naj izdelajo volilne imenike in jim obljubil, da bo stroške za izdelavo takoj poravnal (35 para za ime). In ko kljub vsem urgencam tega niso izvršile, je odposlal ministrstvu za socialno politiko nujno pritožbo. Obenem je pa razposlal Glavni volilni odbor okrožnico vsem krajevnim volilnim odborom in vsem priključenim organizacijam instrukcije, naj pozovejo rudarje in železničarje, da svojo volilno pravico ureklamirajo. Obenem je pa podaljšal rok za reklamacije za 5 dni. (Tozadevna okrožnica na razpolago.)

Naše organizacije so to tudi v resnici storile. V njihovo častno priznanje je treba ugotoviti, da so ureklamirale okoli 7000 rudarjev in železničarjev, ki jim je bila na ta način priborjena volilna pravica.

Komunistične organizacije pa tega niso storile, kajti njihovih ureklamirancev ni niti sto. Nasprotno! One so to delo še našim otežkočale. Tako n. pr. so v zagrebški železniški delavnici komunistični zaupniki plašili delavce, naj se ne dajo zapisati, ker so ti spiski namenjeni — vojaščini!

Sicer o tej stvari še ni spregovorjena zadnja beseda, ker bo Glavni volilni odbor s pisci dotičnih člankov še posebej obračunal. Jaz sem zadevo pojasnil le v kolikor se tiče naših organizacij, in vsak, ki ni slep, vidi, da so povsem in popolnoma storile svojo dolžnost.

Naposled mi preostaja še ugotovitev, zakaj so komunisti zagnali toliko vika in krika, na drugi strani pa niso vložili niti svoje kandidatne liste, čeprav so prav dobro vedeli, da jo lahko. (Treba pojasniti, da jih je predsednik stare zbornice, ki je bil ob enem član Glavnega volilnega odbora, sodr. Pero Marjanović, opetovano pozval, naj vložijo listo, da vidimo njihove organizatorične sposobnosti.)

Ali oni niso kljub vsemu niti poskusili sestaviti liste in sicer zato, ker so se — **zbal!** Oni dobro razumejo, da pri takih volitvah ne zmaga tisti, ki mnogo kriči, temveč tisti, ki ima do potankosti izvedeno organizacijo podrobnega dela. In to tistega podrobnega dela, ki ne prinaša slave. Ker so to že iz vsega početka vedeli, zato so se trudili, da pridobijo za svojo listo še vse druge nevtralne organizacije, tipografe, tramvajce, bančne uradnike itd. Dokler je

bila možnost dana, da bodo šli ti z njimi, so se trkali ponosno ob svoja prsa in obljubovali, da bodo vrgli slehernega »socialpatriota« iz zbornice. **Toda te organizacije so se odločile in sestavile skupno listo z našimi organizacijami**, o katerih so vedele, da so solidne in da imajo dobro organizirano podrobno agitacijo.

S tistim trenutkom, ko je bilo to očito, se je komunistom povesila glava in prepustili so zbornico našim organizacijam — brez boja! Z drugimi besedami povedano: **sramotno so pobegnili iz bojnega polja!**

Naj pišejo sedaj karkoli hočejo. Dejstvo je, da je s tem prešla največja Delavska zbornica končno in definitivno pod okrilje naših organizacij, ki jo bodo znale zgraditi tako, da bo v čast in ponos hrvaškega delavstva. V kolikor sem k temu tudi jaz pomagal, bom na ta čin vedno ponosen!

France Svetek.

Zakaj hočejo usmrtiti Sacca in Vanzettija?

Kakor je razvidno iz dosedanjih poročil, je višje sodišče države Massachusetts zavrnilo priziv za obnovo procesa proti sodrugoma Saccu in Vanzettiju.

Omenjena sta bila obdolžena ter na smrt obsojena, ker sta baje dne 5. aprila 1920. l. izvršila roparski napad na uradnika neke tovarne čevljev, ga usmrtila ter mu odnesla šestnajstisoč dolarjev. Par mesecev popreje, 24. dec. 1919. l., se je v istem kraju izvršil enak napad, tudi na enega uradnika neke druge čevljarske tovarne. Imel je s seboj tri-desettisoč dolarjev, ki so mu bili ukradeni, on sam je le po srečnem naključju ušel smrti.

Vsa policijska poizvedovanja po roparjih so ostala brezuspešna... V preiskavi je pa nastal naenkrat preokret. Amerikansko sodišče, pod vodstvom generalnega državnega pravdnika Polmerja, je namreč ravno takrat organiziralo veliko gonjo za vsemi delavskimi levičarskimi elementi. Izrabilo se je podivjanost povelje dobe in na umeten način gojeno mržnjo napram vsem tujcem v korist razrednega sodišča. Polovilo se je vse tujerodne delavce z

motivacijo, da so boljševiki ter anarhisti. Nekaj teh revežev so samo deportirali, vse druge pa pozaprl. V zaporih so jih grozno mučili ter nekaj celo umorili. Med umorjenimi je bil tudi neki anarhist, Salfedo, somišljenik in rojak obeh omenjenih Italijanov. Detektivji so ga vrgli skozi okno iz štirinajstega nadstropja sodnijske palače. Salfedo je obležal na licu mesta mrtev. Sacco in Vanzetti sta organizirala takoj protestne akcije proti temu nasilnemu uboju in proti terorju sploh. S tem sta pa seveda postala neprijetna in nevarna uradnikom generalnega državnega pravdnika. Omenjena sta bila pri tem uradu že zdavnaj zaznamovana kot nevarna prekucuh, niso pa jim mogli do živga. Ko sta se pa izvršila omenjena roparska napada, je prišlo tudi do detektivskemu uradu državnega pravdnika prav, in sklenili so, vplesti oba neprijetna Italijana v ta uboj, da se ju napravi politično neškodljiva.

Neki policijski priganjač Mihaelo E. Stewart, znani vpriporitelj protianarhističnih gonj in spletk je bil pozvan v South Braintree, da ju aretira ter pripelje v zapor, kjer sta bila najprej dolgo in grozno mučena. K preiskavi so pritegnili lažnjive priče, kakor nam to kaže naslednji primer: Neka uradnica omenjenih tovarn, Miss Splaine, je prvotno zagotavljala, da je prisostvovala uboju in spoznala na neki njej pokazani sliki morilca. To je pa bila slika nekega Palmesana. Ko je bila po aretaciji Sacca z njim konfrontirana, je izjavila, da ne more v njem spoznati nobenega izmed morilcev. Osemnajst mesecev ka-

sneje, pri glavni razpravi, pa je z gotovostjo trdila, da je bil Sacco morilec. Zopet neka druga Miss Andrews, je pri razpravi trdila, da je Sacco morilec, kasneje pa se je sama obtoževala, da je po krivem pri-segla, in da je Sacca prvič videla pri razpravi. O tej razpravi piše Thomas O' Connor v New-Yorškem časopisu »Nation«: »To ni bila raz-

prava proti Saccu in Vanzettiju, marveč proces združenih držav proti anarhizmu.« Zato se tudi ni mnogo razpravljalo o uboju samem, marveč predvsem o političnem mišljenju in pripadnosti obtožencev. Izpraševali so ju, zakaj sta bila proti vojni, čemu ne verujeta v Boga, zakaj sta kritizirala ustavo Združenih držav itd.

Sacco (na levi) in Vanzetti. Spodaj sodnik Webster Thayer, ki je leta 1921 po soglasnem krivdoreku porotnikov izrekel nad Saccom in Vanzettijem smrtno obsodbo.

Na ta način se je pač uplivalo na porotnike: predsednik porotnega sodišča, neki bivši policijski načelnik mesta Quincy, pa jim je naravnost zapovedal: »Spoznajte jih krivim, ker oni morajo biti na vsak način usmrčeni!« — Porotniki so potrdili obsodbo, kljub temu, da so nekatere priče izpovedale, da se je nahajal Sacco na dan umora pri italijanskem konzulatu v Bostonu, Vanzetti pa je ribil v Plimouthu. Obsodili so ju na smrt.

Da se reši ti dve nedolžni žrtvi ameriške reakcije, so se organizirale protestne akcije, ustanovili so se komiteji z nalogo, da zberejo doka-

ze, da sta obsojenca nedolžna. Protestom se je pridružilo tudi delavstvo Evrope in sploh celega sveta. In ne samo delavstvo, vsa poštena javnost. Angleški pisatelj Wells je rekel, da bi bila usmrtitev obeh sodrugov najgrši zločin v zgodovini Amerike in vsega sveta.

Ko to pišemo, se dovršuje usoda obeh nesrečnih italijanskih sobojevnikov. V imenu vsega mednarodnega delavstva in vseh poštenih, v pravičnosti verujočih ljudi želimo, da bi nasilniki spoznali svojo zmotu, rešili oba nedolžna obsojenca in s tem čast sveta!

Naše skrinjice so:
v Ljubljani

3.
na Krarjskem
4.
na Štajerskem
6.

Zbirajte za bojni sklad proti klerikalizmu!

V znanem veleprocesu, ki ga je 27 duhovnikov, tkzv. višja cerkvena aristokracija naperila proti s. Erženu kot uredniku »Volksstimme«, je bil s. Eržen obsojen. Delavstvo mora na to odgovoriti z zbirko za bojevni sklad proti klerikalizmu!

P. Strmel:

Nad pogoriščem.

Drama v treh slikah.

Župnik: Že vidim, tudi do tod je prišel strup, ki se razliva sedaj po svetu. Vi, gospod učitelj, ste ga prinesli v to faro. Pa midva se še že pomeniva. Za Vas, Zalar, pa še bo tudi prišel dan plačila prej ali slej. (Pri zadnjih besedah župnik vstane.)

Zalar: Gospod župnik, sedaj govorimo o Vaših hlevih ne pa o plačilu ali celo o maščevanju!

Župnik: Napravite kakor hočete. Jaz bom že dobil hleve, če drugače ne gre, pa se bom pritožil na našega prevzvišenega nadpastirja. Potem Vam pa ne bo nič pomagala Vaša trma. (Župnik gre po klobuk.)

Župan: Gospod župnik, ostanite vendar, saj ne mislimo vsi tako. Mi Vam bomo hleve že postavili.

Župnik: Sklenite kakor hočete. Jaz pa ne morem ostati tukaj, dokler se skrivajo med Vami tudi garjeve ovce. (Odide.)

Župan: Saj sem rekel, da bo prišlo do zamere. Pa zakaj nisi tiho, Zalar, ko vidiš, da ne moreš zabraniti.

Krišper: Kaj pa naj sedaj napravimo? Sedaj je najbolje, da sklenemo, da se jim hlevi postavijo.

Zalar: Može, da Vas ni sram. Saj ste vendar kakor babe. Vsi ste proti hlevom, sedaj pa hočete glasovati, naj se vsejedno postavijo.

Župan: Zalar, ne delaj še naprej zdražbe. Saj si

videl, kaj si dosegel. Gospod učitelj, napišite v zapisnik, da smo sklenili, da se hlevi postavijo.

Učitelj: Pa bo treba glasovati.

Župan: Le zapišite, bomo že videli, kdo bo zapisnik podpisal.

Zalar: Jaz ga že ne podpišem.

Županja (prihiti v sobo): Za božjo voljo, zakaj so pa gospod župnik kar tako odšli? (Nihče ji ne odgovori. Tudi Manica se pokaže pri vratih, učitelj zgotovi zapisnik in ga da v podpis županu.)

Župan: Može, sedaj pa le podpišite! (Krišper, Lešnik in vsi drugi podpisujejo.)

Orehovec (podpiše): Zavoljo ljubega miru.

Zalar: Kar podpišite, saj bomo vsi plačevali.

Učitelj (potegne Zalarja na stran, med tem ko drugi podpisujejo): Gospod Zalar, lepo je, da ste povedali kakor mislite, čeprav nič ne pomaga, ko so drugi take šleve.

Zalar: Videli boste, da mi občina ne bo hvaležna, da sem se zanjo potegnil. Še sovražiti me bo začela. Vi ste še mlad pa ne poznate naših ljudi.

Učitelj: Pa če bi se davkoplačevalci pritožili na škofijstvo?

Zalar: Pritožba bi ne zalegla. Edino prosimo lahko škofijstvo, da posreduje, da se delo za nekaj let odloži. (Vsi odidejo. V sobi ostaneta učitelj in Manica.)

Učitelj (pospravlja listine): Veš, Manica, to je bila grda reč. Samo zavoljo ljubega miru so zatajili naši možje svoje prepričanje in bolj-šo vest.

Manica: Pusti jih, če hočejo pa naj plačujejo. Naju bo najmanj bolelo.

Učitelj: Res je, midva ne bova plačevala mnogo, a za poštenje našega ljudstva mi je. Kam pa pridemo, če bodo v občini odločevale take mevže?

Manica: Lepo te prosim, ne govori tako. Če te kdo sliši, te še zatoži in prav gotovo te predstavijo. Počakaj, da ti ne bodo mogli več škodovati, počakaj, da se vsaj poročiva. Danes si se gotovo zelo zameril gospodu župniku, pa tudi očetu gotovo ni bilo prav, da si z Zalarjem potegnil.

Učitelj: Oprosti Manica, ampak tega ne morem trpeti, da bi kdo tako hinavsko zavijal oči.

Manica: Saj ne moreš na stvari ničesar spreminiti.

Učitelj: Je sicer žalostno, pa imaš prav. Res bo najbolje, da se za te preklemane farovške hleve ne bom več brigal.

Manica: Obljubi mi to. Veš, mene je kar strah, da bi te res začeli preganjati.

Učitelj: Bojim se jih ne, pa modro res ni iskati novih nasprotnikov, ne da bi mogel komu kaj koristiti.

Manica: Saj ko bova poročena, se tudi ne boš hotel več ukvarjati s takimi nehvaležnimi posli.

Učitelj (se približa Manici): Morda res ne. Gospodarila in gospodinjala bova in se v svoji sreči ne bova brigala za ves svet. (Jo hoče objeti.)

Zastor pade.

Dnevne novice.

Stavka mariborskih mizarjev končana.

Po štirinajstodnevni stavki so se danes, v ponedeljek, mariborski mizarji vrnili na delo. Uredile so se temeljne plače in drugi službeni odnošaji. Kakor smo že začetkom povdarjali, bi te stavke ne bilo treba, če bi bili delodajalci pokazali nekaj več uvidevnosti in socialnosti. Pustili so raje delavce brez odgovora, jih prisilili, da stojijo v stavko, da sprejmejo nato one zahteve, ki bi le prizadeti lesnih delavcev, ki bi jih bili lahko sprejeli od vsega začetka. Toda trma nekaterih mizarjskih mojstrov v Mariboru je bila tako velika in neskončna, da smo se tekom dolgih, ponovnih in mučnih pogajanj morali vprašati, če ne ti-če ti ljudje s svojim razumom prav globoko v srednjem veku. Ne rečemo, da so bili vsi delodajalci taki. Nekateri so delavske zahteve, ker so uvideli, da delavci ne zahtevajo nič nesprejemljivega, takoj sprejeli in dogovor tudi podpisali. To so bili zlasti oni delodajalci, ki to ime tudi zaslužijo. Tako n. pr. tovarnar Potočnik, ki zaposluje nad 40 lesnih delavcev in ki je pokazal takoj vso uvidevnost modernega podjetnika. Pri njem je bil spor kmalu poravnani in so se delavci mogli povrniti na delo že prvih dni po stavki. Drugače so se zadržali zlasti mali delodajalci, ki zaposlujejo le po enega ali dva delavca. Ti so imeli na zborovanju njihove zadrage glavno besedo in ti so se sporazumu najhujše protivili, čeprav so sami priznavali, da so mezdne zahteve delavcev skrajno skromne. Poleg njih se je pa vrtikal v spor tudi tajnik zadrage, vpokojeni policijski uradnik, ki bi moral vršiti pri zadrugi le svoje uradniške posle, ki je pa s svojo nerazumljivo nervoznostjo videl povsod »hujskanje« in »kri«, čeprav se ni nikomur o teh čednih rečeh niti sanjalo. Še pri zaključitvi štrajka je odsvetoval predsedniku podpis pogodbe. Mislimo, da znajo mizarjski mojstri sami voditi pogajanja in svojo zadrugo, in da tajniku ni treba oteževati situacijo. Zapomnili si bomo, kakor rečeno, pogajanja so bila dolga in mučna in volje do sporazuma vsaj v začetku pri mojstrih ni bilo. Delavci so pa vztrajali in uspeh je tukaj.

Dr. Korošec — proti razrednemu boju. Voditelj Slovenske ljudske stranke je v Ptuj v nedeljo jasno povedal, da je proti razrednemu boju delovnih slojev. Obenem je pa zagrozil, da delavstvo s svojimi razrednimi organizacijami ne bo nič doseгло. Da je politični dovtip popoln, pa pravi, da bodo klerikalci vpoštevali interese delavcev. Kako upošteva delavske interese, pa dokazuje trboveljski rudnik, kjer imajo v upravi svoje predstavnike.

Radić v Sp. Lendavi ni mogel obdržati shoda, ker so ljudje v Prekmurju siti Radićevih farbarij in neumnosti. Ljudje, ki so bili prej za Radića, uvidevajo sedaj, da je rešitev za kmetstvo in drugo delavstvo samo v socialističnem gibanju, za katerem stoje milijoni mednarodno organiziranega delavstva.

Vprašanje ustave. Prav sedaj v volilni borbi se zopet pojavlja zahteva po izpremembi državne ustave. Na Bledu so se sešli zastopniki vlade in dr. Korošec, kjer so sklenili nekakšen dogovor, o katerem se pa v javnosti le šušlja. V koliko se ta dogovor tiče izpremembe ustave, ni znano, ali vsekakor je bil govor o izpremembi volilnega reda, oblastnih kompetenc in o izpremembi zakonov, ki jih buržuazija smatra za preveč napredne. Značilno je zlasti, da so udeleženi na tem paktu predsednik vlade Vukičević, minister dr. Marinković in dr. Korošec, torej po politični pripadnosti radikalec, demokrat in klerikalec, o katerih pa absolutno vemo, da so predstavniki konservatizma. Del radikalov se z Vukičevićevimi izjavami, ki revizije ustave ne odklanja, ne strinja. Davidović je celo izjavil, da bi bila naj-

večja budalost, sprejeti v program vlade revizijo ustave. Vsekakor pa bi izprememba ustave v sedanji dobi, ko se pojavlja v državi vedno hujša politična reakcija, pomenila nepregledno poslabšanje sedanje ustave. Zdi se nam pa, da je predsednik vlade to vprašanje nalašč spravil na dnevni red zaraditega, da da s tem vprašanjem močnejšo hrbtenico reakciji, kar pa politično ne bi bilo pametno. Vukičević se namreč silno moti, če misli, da bo imel v novi narodni skupščini trdno večino. Nasprotno bo resnica. Nova narodna skupščina bo izrazitejša reakcionarna in miselno pa še bolj razkosana kakor je bila prejšnja.

»Glasove bomo štelili!« Nasprotniki socializma so iznašli novo geslo, češ, da socialisti vedno samo štejejo glasove in da so se volilci že naveličali štetja glasov. In res, marsikdo se tega gesla kar nekako oprime, ne da bi opazil, da je to geslo glupa neumnost, navadna politična intriga proti socialistični stranki. Ali ne veste, kako malo socialistov je bilo pred dvajsetimi leti? Ali niste opazili števila naših volicev pred osmimi leti; ali ne vidite, da socialistična stranka po razkolu tudi pri nas napreduje, da je vedno več naših pristašev in da razredno zavedni proletariat napreduje zlasti v nekaterih tujih državah in da je vse to tudi obenem naš napredek! Za naraščanje politične moči socialističnega gibanja niso merodajni samo volilni rezultati, ampak tudi, in sicer glavno, razširjenost socialističnega prepričanja. Pri sedanjih volitvah je mogoče doseči pri volitvah uspehe; toda tisti, ki mislijo in se oprijemljejo gesel, da štejemo samo glasove, so slabi strankarji in slabi računarji. Vedeti mora namreč vsak zaveden delavec, da dosega proletariat tudi s tem veliko in važno politično moč, če dobi v Sloveniji namesto zadnjič 10.000 glasov sedaj kar 20.000. Tedaj, sodrugi, bodo nasprotniki kmalu uvideli, da ta moč raste. In socialistična stranka, katere politična moč raste, dela skrbno buržuaziji. Ali ni že tak volilni uspeh sijajen, ker daje nam poguma, nasprotnikom pa pretresa živce s strahom? In smo stranka razrednega boja, se moramo pač boriti do zmage našega cilja.

Italija se razburja. Italija je hudo nervozen bolnik. Za vsako malenkost se razburja: enkrat zaradi Albanije, pa Bolgarije, Brennerja ali celo Dalmacije. To razburjenje pa se zdi umetno, demagoško propagandistično, ki pa končno tudi kot tako utegne pospeševati sovražstvo in vojno razpoloženje. Zadnje razburjenje v Italiji je indirektno povzročila vest, da je bil jugoslovanski kralj v Monakovem, kjer se je razgovarjal z bolgarskim kraljem, ki je baje pripravljen odstopiti v prilog Jugoslavije. O tem je govoril seveda tudi Štefan Radić na svojih shodih. Resničnost teh vesti, ki so jako neverjetne, ne moremo kontrolirati. Očividno pa je, da se Italija najbolj boji kakršnekoli zveze balkanskih držav, čeprav ji to ni nič mar. Zdi se nam, da bo Italija nehala pospeševati vojno razpoloženje proti tujim državam šele takrat, če bo tepena, ali pa ji bo stala nasproti močna zveza balkanskih držav. Pozabiti pa ne smemo pri tem tudi tistih jugoslovanskih »velikanov« politikov, ki nikoli ne vedo, kaj gobezdajo, kakor Radić, ter s tem dajo priliko za nove intrige in vojne zapletljajave. Hujskarij na vojno in večnih zapletljajev z inozemstvom je tudi že dovolj. Balkan ne sme biti več ognjišče vojnih požarov.

K nesreči v nemškem rudniku v Hülsu. V pomirjenju rodbin in sorodnikov naših delavcev, zaposlenih v nemškem rudniku Hülsu pri Recklinghausenu, sporoča jugoslovanski konzulat v Düsseldorfu naslednje: V nemškem rudokopu v Hülsu pri Recklinghausenu, nedaleč od Es-

24. t. m. nepričakovano velika rudniška nesreča, ki je zahtevala velike materialne, pa tudi človeške žrtve. Pet Nemcev, ki so baš tedaj delali v rudniku, se je smrtno ponesrečilo. Vsled silnega deževja je voda bližnje reke pritislila na zemeljske plasti, jih prebila ter z ogromno silo udarila v rudniške podzemeljske rove, potopila in raznesla vse stroje in tehnične naprave. Na srečo se je to zgodilo v nedeljo, ko je delo v rudniku počivalo, sicer bi bila nezgoda zahtevala mnogo večje žrtve. V tem rudniku je bilo uslužbenih preko 3000 rudarjev, med njimi tudi okrog 40 Slovencev, med katerimi pa ni človeških žrtev. Delo v rudniku je radi nastale nesreče ustavljeno in več kot 3000 rudarjev je brez zaslužila, dokler se ne izvršijo popravila in potrebne instalacije.

Kako se godi vojnim invalidom.

Pred par tedni je v Mariboru prosjačil invalid Albin M. iz krške okolice. Na eni roki ima le še palec, cela dlan mu manjka, na drugi pa brez prstov. Delati torej ne more, protez mu ne dajo. Bil je že povsod, tudi v Beogradu pri socialnem ministru, pa mu je tam pred meseci neki šef rekel, češ, kaj boš ti Švaba, ki si se za Avstrijo tepel. Invalidnine pa sedaj dobiva 90 kron mesečno ali 22.50 Din. Mož je oženjen in ima dva otroke. Žena šiva, ali nikoli ne zasluži zadosti. Pa se je oglašil za trafiko. No, pa so mu jo prisodili. Ali, ker nima potrebnega kapitala, ozir. kredita, jo ne more odpreti. Kredita mu pa tudi ne preskrbijo, ne država, ne občina, nihče. Pa pravijo, da je kapitalistična družba človekoljubna in da se je boljše ni mogoče zamisliti! Socializem je še strašilo celo takim invalidskim revežem samim.

Meščansko nasilje nad delavstvom, kakor se je izvršilo od leta 1920 dalje samo v Sloveniji, dokazuje le, da mora delavstvo pri volitvah nastopiti za svoje liste, bodisi že za eno ali drugo, nikdar pa ne za meščanske, kakor so klerikalna ali demokratska. Nedeljski »Slovenec« nekaj pisari o tem, češ, da mi nikjer ne omenjamo Fakinovega umora v Trbovljah, češ, da nočemo. O, mi smo dovolj že pisali in še bomo o tem, da je takrat Orjuna ubijala naša ljudi, kar pa je še bolj žalostno, da oblasti, ki bi morale biti nad strankami, niso storile svoje dolžnosti, da bi krivce zasledovale in po vsej pravici kaznovale. Toda klerikalci nimajo pravice o tem govoriti. Ljudje, ki imajo maslo na glavi, ne bi smeli na sonce. Oni naj ne pozabijo, da so pod njihovo vladno v Sloveniji žandarji streljali na delavce na Zaloški cesti leta 1920 in ubili 13 ljudi. Strah in sovraštvo do delavskega gibanja sta takrat povzročila streljanje na demonstrante. Isto ko zadnjič na Dunaju. Torej bi svetovali onim okrog »Slovenca«, naj rajši molče in naj pustijo delavce na miru, saj itak vsakdo vidi, da le nastavlja limanice za volitve, drugače pa glasujejo za državni budget, ki železničarjem in drugim trga plače.

Žrtev neprevidnosti. V petek, dne 19. avg. je ponesrečil v Ljubljani pri zgradbi mestne stanovanjske hiše na Ahačjevi cesti ključavničarski vajenec Alojzij Marinko. Nezgoda se je zgodila okoli 15. ure popoldne. Vajenec, ki se je učil pri Martinčiču, je bil zaposlen pri nadsvetlobnih oknih stavbe. Premikal je ravno plohe na odru od okna do okna in pri tej priliki ga je potegnilo bruno s seboj, da je padel v klet, 18 metrov globoko. Med prevozom v bolnico je umrl. Predysem smatramo, da bi bilo potreba v tem slučaju odrediti komisijski ogled, kako pravzaprav in zakaj se je pripetila nezgoda, ker bo pozneje težko ugotoviti, če ni morda zakrivila nezgoda kogarkoli malomarnost. Kolikor nam je znano, ima firma Martinčič navado oddajati dela pomočnikom v akord, pri čemur se nedvomno premalo pazi na varnost delavcev. Razentega ima firma redovito precej več vajencev nego pomočnikov. Ako

je bilo tudi pri tem delu tako, potem je kaj verjetno, da so odgovorni ljudje mnogo premalo pazili na varnost pred nezgodami, zlasti pa prihaja taka malomarnost lahko zelo v poštev pri mladih, neizkušenih vajencih. Ako bi bil Marinko dobil pri tem delu zadostno pomoč in potrebne nasvete, bi gotovo ne bil ponesrečil. Sum je opravičen zlasti pri ponesrečencu, ki je bil šele 15 let star, da se sam ni zavedal, v kakšni nevarnosti se nahaja. Kakor čujemo, pomočniki tvrde Martinčič niti organizirani niso pri kovinski organizaciji in bilo bi prav želeli, da jih organizacija povpraša, kaj je z njimi, da se bodo navadili vsaj v organizaciji, kako važna je delavska organizacija za izboljšanje socialnih in delovnih razmer ter izvedba varnostnih naprav pri takih nevarnih poslih. Istotako je tudi ugotoviti, v koliko zadeva krivda imenovane firme.

Dekalisti in bernotovci — to sta dva pola, kakor ogenj in voda. Oženil jih je Klemenčič, ki ima tako izborni talent, da vsak dan (skoraj) menja svoje naziranje. V nedeljo so napravili celo v beli Ljubljani volilni shod v Mestnem domu, ki je bil čisto podoben njih prireditvam. Tudi mi smo si ogledali ta špas. Sodruga pa opozarjamo, da sta ljubljanska kandidata Dr. Lemež in Iv. Bernot, predstavnika onih ljubljanskih grupic, ki vedno delata prepire v delavskih organizacijah in blatita delavske zaupnike. Komur so ljube delavske organizacije, ta jima ne more dati glasu.

Maribor.

Tako se postopa z vajenci!

Kaj delajo poklicne oblasti?

Vsa surovost in vso barbarstvo današnjih časov se očituje še najgroznejše v postopanju z vajenci. Po zaslugi naših organizacij so se pred vojno vajenci ščitili, se je obrtnike in obrate, ki so zaposlovali vajence, redno pregledovalo, zadnja leta so pa mojstri postali zopet divji, ker vidijo, da se poklicane oblasti za usodo vajencev sploh ne zmenijo. Barbarsko pretepanje in žaljenje vajencev je pa zlasti v Mariboru tako, da vpije do neba, in da moramo danes pribiti na javni pranger enega takega suroveža, da bodo javnosti poznana njegova »plemenita« in »kulturna« dejanja. Pri znanem mariborskem kleparju Maksu Ussarju — znan tudi kot velik pangermanist, nemški nacionalec, ki tolmači in razume nemško kulturo tako, da divje bije po slovenskih vajencih, ki so po nesreči zašli k njemu v službo — je bil zaposlen tudi vajenec Leopold Mohorko. Tega svojega vajenca si je pa 12. avgusta zvečer tako privoščil s pasjo vrvjo, da bi moral ta junak, ako bi se končno postopalo po paragrafi, že davno čepeti v luknji in požirati prav dolgo grenko kašo. Natepel je brez povoda vajenca tako hudo, da je moral policijski zdravnik, ki je vbogega vajenca pregledal, izdati naslednje

»Zdravniško spričevalo«

o telesnih poškodbah Leopolda Mohorko, 17 let starega kleparskega vajenca pri kleparju Maksu Ussarju, ki so mu bile baje prizadete včeraj zvečer od lastnega mojstra po večkratnih udarcih s pasjo vrvjo.

Objektivni izvid:

1. Na celi levi zgornji okončnici je videti v celoti 12 ločenih krvnih podplutb višnjeve barve, ki so večinoma do 15 cm dolge in na mestih v obliki zanjke zaokrožene.
2. Čez levo stran hrbta poteka jedna 22 cm dolga in 1 cm široka podplutba istotake barve.
3. Na sprednji strani prsij čez 4. desno rebro potekate dve taki krvni podplutbi, kakor poprej opisane.

Mnenje.

Opisane poškodbe so morale biti prizadete po kakih 15kratnih udarcih z vrvjo ali sličnim predmetom v teku zadnjih 24 ur.

Dr. Ivan Zorjan, pol. zdravnik.
Sedaj vprašamo: Kaj so ukrenile

poklicane oblasti, da se tega nemškega pionirja s pasjim bičem, zapre in eksemplarično kaznuje? Kaj je ukrenila Inšpekcija dela? Ali se zaveda sploh svoje dolžnosti napram vajencem? Ali pregleduje obrate, obrti in postopanje z vajenci? Ali ve, da je tudi zato tukaj in da jo sicer ni treba? Ta slavni mojster je še te dni kričal, da on lahko dela kar hoče z vajenci, da to ne briga nič niti Mohorkovega brata! Radovedni smo, če se bodo oblasti končno zganile in štaturale eksempel, da se bo nehalo ravnati z vajenci tako brutalno, kakor se zlasti zadnje čase ravna.

Umetno bo, da se za te stvari zanimajo tudi tiste organizacije, ki se vedno cede ljubezni do milega naroda, ki pa puste, da so vajenci tako izročeni takim mojstrom na milost in nemilost!

Več luči! Urbanova cesta, oni del, ki pelje proti Kamnici, kjer se gradijo nove hiše in vile, je še vsa nerazsvetljena. Nikjer nobenega električnega toka. Treba bo torej razsvetliti to cesto, pa tudi novo Koserjevo in Rosinovo, na kar opozarjamo obč. svet ozir. mestno elektriško podjetje.

Cemu so zdravstvene inštanice? Neki g. L. je bil v Radvanju od nekega psa ogrizen. Radi sumljivosti stekline je šel k zdravniku. Ta mu je svetoval, da da psa preiskati. Misleč, da je za to zdravstvena oblast, ker gre tu za splošen interes, pa so mu tam rekli, da bi, ako bi on plačal komisijske stroške 70 Din. — Cemu so torej oblasti tu?

Celje.

Valo Bratina pride v Celje. Kakor smo informirani, so pogajanja med vodstvom celjskega mestnega gledališča in gospodom Valo Bratino uspešno zaključena in sicer tako, da prevzame g. Bratina vodstvo celjskega odra 1. septembra, predstave pa se pričnejo prve dni oktobra. S prihodom g. Bratine je celjsko gledališče pridobilo vse, kar mu je do sedaj nedostajalo, kajti prepričani smo, da bo g. Bratina ne samo vzdramil naše gledališče iz dosedanjega spanja, pač pa ga tudi dvignil na nivo modernega gledališča. Prihod odličnega odrskega umetnika pozdravljamo tudi mi ter mu želimo mnogo uspeha.

Naši volilni shodi, ki so se vršili v nedeljo, 21. avg., so dobro uspeli. Vsled hmeljske sezone udeležba sicer ni bila velika, kar se godi tudi pri drugih strankah, zato pa je razporeženje naših sodrugov in zaupnikov dobro. V **Teharjih**, kjer je poročal s. Plankar, je prišlo na shod lepo število sodrugov, ki so sklenili sklicati še en večji shod in sicer za Teharje in Štore. Ravno tako je bil dobro obiskan shod v **Košnici**. Na tem shodu sta poročala ss. Hrastnik in Komavli, ki sta navzočim volilcem in ženskam pojasnila pomen volitev za malega kmeta in delavca. Vsi naši sodruzi v celjski okolici so

pridno na delu ter razvijaj uspešno agitacijo ne samo med delavstvom, temveč tudi med kmečkimi volilci. Ob tej priliki pozivamo sodruge, da agitirajo za shode, ki se bodo vršili tekom tedna in prihodnje nedelje in ki so bili naznanjeni v sobotni številki »Delavske Politike«.

Trbovlje.

Že par dni pred nedeljo so posamezni agitatorji letali od pristaša do pristaša in jih vabili na dekalistično-bernotovski shod za predstojanje državnozborske volitve. Toda njihov prvi juriš na Trbovlje ni rodil bogve kakšen uspeh. Pred gostilno Pravič se je zbralo okrog 150 ljudi, od katerih je pa bilo tudi dosti pripadnikov drugih strank. Med zborovalci smo tudi opazili zagorske in hrastniške dekalistično-bernotovske pripadnike. Kot prvi govornik je nastopil učitelj Möderndorfer, ki je po svoji stari navadi na dolgo in široko razvijal bernotovsko teorijo o progresivnem davku in žitni valuti in še o drugih specialitetah, ki jih imajo v svojem programu. Kot drugi govornik je nastopil Gustinčič, kateri se je kar sam proglasil za kandidata v laškem okraju in katerega naj bi rudarji volili, ker bi jih po njegovi izjavi pač on najbolje zastopal. Poleg vseh drugih čenčarij ni seveda pozabil na socialiste, ker so pač ti njemu najbolj nevarni, ker vedo povedati o njem marsikatero bridko resnico. Poslušalci so se med shodom v gruclah med seboj pogovarjali in spraševali eden drugega, odkod so se naenkrat vzeli ti odrešniki, ko jih pa nikdar ni bilo poprej med nas, ko je bilo res potrebno nastopiti proti TPD, ki je metala ljudi iz službe in stanovanj, reducirala plače itd. Takrat nas niso poznali, mi jih pa sedaj ne poznamo, ko bi radi naše kroglice. Druge nesreče ni bilo, samo tuptam je padel kakšen rezki medklic, ki je govornikom zaprl sapo. Gospodje pa, ki so se nadejali, da se še da med rudarji v kalnem ribariti, so se lahko prepričali, da naše delavstvo ne gre več na lim raznim ljudem, ker se dobro zaveda, kako daleč so ti plačani agenti-provokaterji spravili rudarje s svojo pogubonosno politiko. Rudarji se dobro zavedajo, da sloga jači in nesloga tlači, zato bomo tudi vsi kot en mož na dan 11. septembra volili svojega kandidata, ki kandidira na Združeni soc. listi delavcev in kmetov, katera ima na vseh voliščih na Štajerskem šesto skrinjico. — Rudar.

Tržič.

Več kot desetletja je že tržiško socialistično delavstvo hrepenelo po socialistični zastavi. Nešteto debat in sestankov se je vršilo v ta namen, predno je moglo priti do te delavske slavnosti. Naposled pa se je podružnica »Svobode« energično lotila dela, kakor tudi vse posamezne naše organizacije in celokupno razredno misleče delavstvo. Zmagale

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s »CLIO« šumečo limonado.

so končno besede našega velikega pisatelja Ivana Cankarja: »Ti, ki si delal, tvoje je delo, to je postava.« Te velike besede se leskečejo z zlato pretkane na naši zastavi »Svobode«.

Vsi naporji in vse materialne žrtve, katere so posamezni sodruzi v ta namen doprinesli, so bili v dneh 14. in 15. avgusta poplačani. Kajti vsak posameznik je čutil v svojem srcu, da tako lepe in veličastne delavske slavnosti v Tržiču se ni bilo. Že na predvečer, 14. avgusta, se je vršil na vrtu Zadrugnega doma velik ljudski koncert, ki je uspel tako sijajno, da je tudi tiste, ki niso pristali paših organizacij, naravnost osupnil. Godba Saveza Metalnih Radnika iz Jesenic je igrala tako precizno izbrane komade, da je bilo delavstvo ves večer pod utisom slavnostnega razpoloženja. Gorenjski delavski pevski zbori so zapeli veličastno in samozavestno, zavedajoč se, da sodelujejo med svojimi brati. Povorka, katera se je vršila h kumici, sodr. Smoletovi, se je vršila v znamenju pristrčnosti, tako kakor pač mora pozdravljati delavstvo svoje sobojevnice.

Dne 15. avgusta je ob 10. uri ponosno zaplapolala naša rdeča zastava s sliko Ivana Cankarja, kot simbol hvalečnosti tržiškega delavstva do velikega našega socialnega misleca in pisatelja. Na drugi strani zastave pa kot iz jekla izliti telovadec, ki upira svoj pogled na vzhajajoče solnce.

V imenu posameznih organizacij in delavskih zadrug so govorili ss.: Lajovic, Likar, Tome, Sova, Marija Rakovčeva, ki so vsi povdarjali veliko važnost socialističnega kulturnega dela za delavstvo.

Kumica sodr. Smoletova je izročila prapor, na katerega je pripela od nje darovani trak, v lepo zasnovanem govoru zastavonošama ss. Štiblu in Novaku. Bil je velik trenutek, ko smo prisegali zvestobo v zraku vihrajočim rdečim zastavam. Veličastno so odmevali akordi godbe in pevskih zborov ter se dvigali kvišku preko gorskih velikanov. — Sprevod, ki se je vršil po trgu, je bil tako veličasten, kakršnega že ni bilo od leta 1919, ko je bila delavska sila v Tržiču najjačja.

Dolžni smo izreči toplo zahvalo celokupnemu delavstvu za vzorno disciplino, s katero je pokazalo, da je kos tudi velikemu delu. Odpustimo pa tudi tistim, ki se tudi prištevajo k delavskemu razredu, pa so stali ob strani z nekakim prezirljivim nasmehom. Pregovor pravi: »Po njih delih jih bomo sodili.«

Popoldne se je vršil javni telovadni nastop podružnic Jesenice in Tržič. Izvajali so zelo lepo telovadne vaje. Vsi sodelujoči in drugi posetniki, ki so na kakršenkoli način pripomogli do te slavnosti, naj sprejmejo našo najiskrenejšo zahvalo.

Brežice

Dne 28. avg. zjutraj se bo vršil shod SSJ na Bezelskem ob 7. uri, popoldne ob 14. uri pa v Sv. Petru pod Sv. gorami. Poroča s. Ivan Baraga iz Brežic. Isti dan se vrši shod v Pišecah ob 7. uri zjutraj, v Sromljah ob 10. uri; popoldne ob 15. uri pa v Stari vasi-Videm. Dne 4. sept. shod v Dobovi ob 7. uri zjutraj, v Kapelah pa ob 11. uri dop. Govorita ss. Rihtar in Arh. Dne 8. septembra ob 7. uri zjutraj v Rajhenburgu, ob 10. uri v Delavskem domu na Senovem, ob 16. uri pop. pa na Rešteinu. Poročata ss. Richter in Arh. Maribor.

Šoštanj.

Krajevni odbor udruženja vojnih invalidov v Šoštanju naznanja tužno vest, da je umrl dne 7. avgusta t. l. v najlepší dobi, v starosti 34 let, 60odstotni invalid Ivan Drobež iz Pesjega. Pokojni je bil že od začetka član in večletni odbornik udruženja vojnih invalidov; sedaj ga je pogrnala beda v prezgodnji grob. Odbor se najlepše zahvaljuje vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, v prvi vrsti pa pevskemu odseku požarne brambe v Šoštanju, ki mu je ob grobu zapel »V slovo« in »Na svidenje«; istotako tudi Antonu Bajtu, ki se je v imenu vseh navzočih ob grobu v kratkih in pretresljivih besedah poslovil od pokojnega našega tovariša. Njegovi rodbini in sorodnikom pa izrekamo naše sožalje!

Zadnji jedilni list iz Marksovega trga in Vel. čolnarske ulice v Ljubljani: Sovjetska juha s Hlebčevimi nudlami, goveje meso a la Trocki z Gustinčičevo kašo, kisle vampe z Žorgovo zabelo, komunistične palačinke a la Zinovjev iz pšenične valute s Kermayer-Alešovo marmelado; vse skupaj skuhamo na progresivni Klemenčičevi peči v nezmotljivem Bernotovem Skupnem domu, ob eksistenci zavarovalnega agenta ter peka-stavbenika pod znamko: Made in Slovenien 1927.

Poslano. V lističu »Enotnost« štev. 31 v poročilu o zborovanju v Zagorju se me med drugim dolži, da sem odobral ob-sodbo Sacco-ta in Vanzetti-ja v Ameriki. Poročevalca tega lističa imenujem nesramnega lažnika. Jaz sem na shodu le rekel, da se v Ameriki hoče usmrtiti nedolžne ljudi, da je Gustinčič grešnik in ne onadva, da sem prepričan, da je napravil veliko škodo delavskemu razredu. Pa tudi te besede so padle šele na žaljive medklice Gustinčiča, češ, da smo socialisti »policaj-socialisti« in še več drugih takih nesramnih podtikanj, ki so jih zmožni samo ljudje Gustinčičevega kalibra. Njim ni nobena stvar pregrda, če jo je treba izrabljati proti nam socialistom. Previdno pa je zamolčal list stvari, ki sem jih očital Gustinčiču glede tega, kaj je bil on pred vojno, k čemur je celo mene samega v Trstu nagovarjal — kar je bilo proti delavskemu razredu — in komu je že vse sam služil za denar, da idealizma sploh nima, da služi vsakemu, samo če se ga dobro plača. — Zagorje, 22. avg. 1927. — Melhior Cobal.

Proti klerikalizmu je darovala krajevna organizacija SSJ Zabukovca za mesec julij 10 Din in avgust 10 Din. Iskrena hvala! Sodrugi, posnemajte! Za tiskovni sklad je daroval sodrug H. Tuma 75 Din. Iskrena hvala! Posnemajte!

Ali ste že preizkusili
„PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18
Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

Šrečke razredne loterije
2¹/₂% vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25